

Nr. 5 Juli 1996

۵۰ مارک (۱۱ دلار)

آذربایجان ساسی

Aserbajdschan Sasi
unabhängige politische und kulturelle Zeitung

دوغمادان دوغماسان ای آنا يوردون،
 يولوندا باشيملا ، جانيملا دوردون،
 سينه نده ابدي بير يووا قوردون،
 دولانيم باشينا ، بير ده دولانيم .
 منيم عمروم ، گونوم آذربایجان.

۱۳۷۵ ساچی ۵

دوستی خاله خرسه نشریه آنا دیلى يا عقبکرد فرهنگ سیاسی

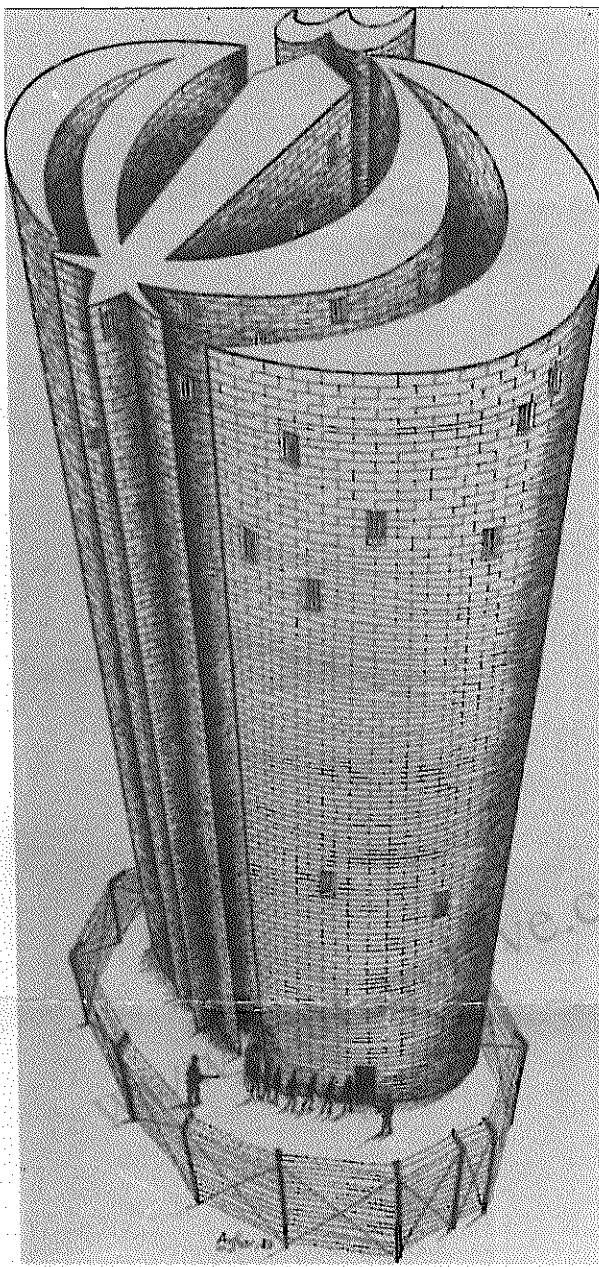
مقدمه

در شماره سوم نشریه « آذربایجان ساسی » آقای س. آوالی با درج مقاله ای تحت عنوان « دوستی خاله خرسه نشریه آنادیلی » به برخورد «انتقادی» بانوشه آقای غروی در شماره ۱۳۸ نشریه « آنادیلی »، در مورد جنبش ملی « ۲۱ آذر » پرداخته است. شیوه برخورد سیدآوالی به رقبی سیاسی خود در این مقاله بسیار بحث انگیز است. خواننده کنگاوا « آذربایجان ساسی »، در همان آغاز مقاله پی می برد که قصد سیدآوالی تنها روشنگری در مورد جنبش ملی « ۲۱ آذر » نبوده بلکه در حاشیه آن، وی با رقبی سیاسی خود تصفیه حساب نیز می کند. متأسفانه مقاله سیاسی - تاریخی سیدآوالی، به مراد چاشنیهای از اتهام و تمسخر که به آدرس رقبی سیاسی فرستاده می شود، بار دیگر عدم توانایی ما را در جذب و پرورش یک فرهنگ سیاسی مدرن نشان می دهد. تعجب خواننده « آذربایجان ساسی » از این مسئله است که این مقاله از قلم سیدآوالی تراویده است. سیدآوالی محترم، کسی نیست که دیروز قلم به دست گرفته واز اثرات منفی یا مشتبه مقاله خود بی خبر باشد. فراز و نشیب های سیاسی نسل ما و تجربیات کسب شده، ختما دورنگری سیاسی را در ایشان نیز تقویت کرده است. نگارش مقاله « دوستی خاله خرسه نشریه آنادیلی » به همین دلایل مایه تعجب خیلی از دوستانی که ایشان را می شناسند شده؛ ولی متا سفاهه تاکنون کسی از این دوستان به نوشته سید آوالی نپرداخته است.

قبل از هر چیز تکرار این مسئله ضرورت دارد که آزادی بیان از حقوق اولیه انسانهاست و س. آوالی نیز مانند هر انسان حق دارد از این آزادی خود استفاده کند. آزادی اما مسئولیت را نیز بدنیال خود دارد و س. آوالی با وجود آگاهی به این مسئله، آنرا در مقاله خود فراموش کرده است.

خطای سیدآوالی در این مقاله، خطای یک فرد ناپاخته سیاسی نیست که بتوان بدون جواب لازم از کنار آن گذشته و واغد کرد که اتفاقی نیفتاده است. ایشان سالیان درازی است که به مسائل سیاسی مشغول هستند و نظرات ایشان در مورد مسائل آذربایجانیها از وزن ویژه ای برخوردار است. به همین جهت خطای ایشان نیز دامنه بسیار وسیعتری پیدا می کند.

هر انسان مسئولی باید با روشنگری و انتقاد سازنده و خلاق، وظیفه خود را درقبال پدید آمدن و تکامل فرهنگ آردی ایکینچی صحیفه ده

جنوبی آذربایجان بو گون

آذربایجانیں اقتصادیائیندا ، هر زامان اکینچی لیک و مالدارلیق ، چوخ بویوک دل اوینامیشلیر، یاخشی و بول محصول استحصال ائتمک اوچون طبیعت آذربایجاندا زمین حاضیرلامیشلیر. زحمتہ آلیشمیش انسانلار ، مساعد اقیم ، بول سو و برکت لی تویراقد، چوخ زامان امکان یاراتمیشلیر کی آذربایجانلی لار، اوز احتیاجلاریندان آرتیق بوجدا ، آرپا ، قوری یشمیش و س. استحصال ائتسینلر. آذربایجانین قورو یشمیشی اوچون زامانلاردان بری آوروپا اولکه لرینده تانینمیشلیر. بو محصوللار روسیه و بو گونکی ترکیه یو لی ایله آوروپا یا صادر اولموشدور. مشهور سیاحلار آذربایجان حاقیندا یازدیفی کتابلار و یادداش متلاریندا آردی اوچونجو صحیفه ده

آمما ظن ائتمه کی

آلدیغیمیز معلوماتلارا گؤره ، كىچىن آیلارдан بىرى ميللىتىمیز، دوغما يوردو مو ز آذربایجانىن گونئى بولۇموندە، داها آرتىق آغىر بىرسىاسى ياشام دورومسو مجبورىتىنده دىر. دىنملى، اىسلام حۆكمىتى اولكە ده قالاخ- قالاخ قالانمىش اكونومى، سیاسى و فرهنگى پىابىلمىرىنин حل ائتمە سىندىن عاجز قالماقلار، چالىشىر قولدورلوق و اويدوروجو يولارلا نىچە گون آرتىق ولايت تختىنده ياتاق سالسىن.

اوتن سىچىگى گونلارىنده، آذربایجانىن بعضى شەھىلریندە سىچىگى يە قاتىلان نمايندە لىرين قارشى سىنى آلمىشلار. ھامان گونلارده تېرىز و اورمە شەھىلریندە بوش - بوش سوزلەر دايىناراق نىچە و طىداشىمېز حۆكمىتىن ساواما و حزب الله لارى طرفىنەن توتولموشدور. تېرىزدە شورامجلىسىنە سىچىلمىش نمايندە نىن قاباغىنى آلىپى و اوزونە استۇقا آدى قويموشلار چوخلۇ انسانلارى دا تضيقات آلتىندا ساخلامىشلار.

مولا حۆكمىتى تېرىز شەھىرىنین اورتاسىندا جاماعاتىن گۈزۈنۈن اوئوندە نىچە جاوان انسانى دارآسماقلا و سونرا جنازه لىرى شهردە گىزدىرمىك لە خالقىمیزا گۈز داغىسى گۈستەركى نىتىنده اولموشدور. بىلە جنایتلر، مىشروعتىن اىنۋالىي زامانىنى و روس تجاوز كارلارى و ھابىلە استىدادچى قارا قوه لىپىن ئىنلىرىنى يىنى دن خاطىرلادىر.

واختىلە پەلەوی فارس شۇونىستلىرى و اونلارين قوللوچۇلارى دا اوز مقصىدلەرنەن چاتماق اوچون شانلى و طىمېزىن يارالى سىنە سىنە دار آغاچلارى قورموشلار.

آذربایجان ملللىتى كىچىمېشىدە كى مردىك سىناقلارىندا اولدوغو كىمى (۲۹ بهمن ۵۶ - ۵۸ نىجي ايلدە)، اوز استقلال و آزادىلې اوغرۇنداكى مبارزە سىنە، ايگىدىلى يىنى آرتىق گۈستەرىشىدەر.

ايسلامىت رۈيىتى بونو بىلەللى دىر كى، خالقىمېز بىگونە جى چوخلۇ سیاسى و بىن الملل ملاحظە لەر گۈز اوز اىستىكلەرىي مختلف دىنج بولارلا اىرە لى سورمەك مقصىدىنە اولموشدور. آمما خالقىمېزىن قارشى سىنە دار جاسىندا مناسبت لر اونون صىرىنى داها كىسە بىلە، يو خسا شەھىر دىنمېشىن :

آمما ظن ائتمە کى داغلار يىنە قالخان اولا جاقدىر محشى او لماقدادى بونلار داها وولكان اولا جاقدىر ئىلم دۇنياسى ياناركىن ده تىلىت قان اولا جاقدىر واي ! نە طوفان اولا جاقدىر

مكتوبلا راجاواب

ایگىنچى صحیفە

مکتوبلا را جواب

هایبرگ شهرینده یاشایان وطنداشیز ح. ۱۱
سیزین صمیمی سوزلرینیز بیزی چخ تاسف ندیده. بیزیم الیمیزدن گله یدی سیزین آفری لی حیاتینیزی
بیز آز یونگونشنیزه رویک. یازیق لار اولسون کی بشله بیز امکانیزیم یو خور بیز آجاق سیزی
ارونتا جاغیق. سیزه غزه ت گونده ره چه بیز. سیزه جان ساغلیغی آزو اندیبیک.

عزیز بود داشیمیز ا. میتاق!

ایستی قائلی مکتوپونزه آذربایجانیلار از آتا دیلینده، یازیب ارخوماغی بیلسنلر. آمنه انتمک کی:

سینیخ قول بیرونون دور. آوستاد شهیریار دنمیشکن:
آنلیمین فارسیجادا دردینی سویل دیلی یم من

حورمته ارخوموز مشکن!

گونده ر دی بیزیز یازیلرینیزی آلمیشیق. چوخ ساع اولون. پنری گلیشکن ارلاردان فایلانا جاغیق.

عزیز ارخوموز ایشیق سوتنه!

چوخ ساع اولون کی بیزیز از یازی و قایقی لارینلا سوتوندیریز سینیز. بیزه یولادیفینیز "آتا" شعرینده چوخ

تائیه چاتیشمازیلیفی گونه چارپیر مثال اوچون:

دیلیمده دیر، "یازیندادیر" ، "ازونده دیر" و یا خود "غیر آتا" ، "نچون آتا" ، "آغلار آتا" ، "دوزه ن آتا" ،

"دانیان آتا" تائیه دنیبل لر.

یقین اندیبیک کی بو ساحه ده مطالعه انتمه بیزیز اوغرولو اولا جاق دیر.

عزیز ارخوموز مهارا!

سیزین هر ایکی یازینیزی و مادی یاردمیزی آلمیشیق. بیزسله صمیمی امکانشیق انتمه به باشلادیفینیزرا

گونه سیزه چوخ متنداریق. بیز یقین اندیبیک کی سیزین کیمی وطنداشلارین امکانشیق نتیجه سینده بیزیم
غزه تیزیز داهما دا دولغون و فایدالی اولا جاق دیر.

ازرخوموز بودور کی سیز آذربایجانلا سیخ علاقه ده اولان شخصیت بیزیز باره ده بیزه یازی لار گونده ره سینیز.

و همه، اولنارین یازدیقلاری اثر لر حاقدا ابهامی بیز ، کنکرت معلومات و شره سینیز.

ایکیشیجی چوخ ازونه دیر. کاش سیز بیزه بیز آز قیسا یازی لار گونده ره سینیز و همه آزو اندیبیک

کی ، سیزین دوغا وطنیمیزه بسله دی بیزیز علیو محبتی باشقا خالق لاری تحریر حسی بولاندیر ماسین .

مثال اولا راق بو سوز لری بیز داهما اوخریا:

"قیزلازیز بایاتی اوخریا - اوخریا اولنارین اوزه رینده خالقیمیزین روحونو حک انده رکن یقین کی ، بو

آلچاق بوبلو قارا یازیزین ده ده . بایا سی کثافت باسیمیش داخلساندنا تیریه ک چکردی".

سون واختاردا تبریزه اسلام چمهوریسینین تژندتی بی جنایت لره قارشی اعتراض اولا راق "آچیق مکتوب"

آدی ایله یاپیلمیش بیز یازی الیمیزه چاتیشیدر. غزه تیمیزین پنری آز اولدوغونا گونه بو یازینین سون

بارجاسینی اوخوجولازیزین نظرینه چاتندره ماق ایسته بیزیک.

آچیق مکتوب

بیز برلین ده یاشایان آذربایجانی لار ، رژیمین خالقیمیزا قارشی یورو و تدویو و حشیلیک لری محکوم اشیب ،

آشاغیداکی لاری طلب اندیبیک:

* گناهیز تو قول لار زندانلاردا شرطیت اولا راق آزاد اندیلیسیلارا

* دینچ ناشیش چیلرین ارسونه آتش آچانلار و بونا فرمان و تشریف یاخالانیب، محکمه قارشیسینا

گتیریلیسیلارا!

* قانوونسوز شکیله کیجریلیمیش سنجگی لغو اولونسون ، خالقنا نوز حقیقی ناینده لری شنجهک

ارجون آزاد و دمکراتیک زمینه یارادیلیسین!

* تبریزه بیطریف بین الخالق مشاهده چیلرین گونده، ریلمه سینه شرایط یارادیلیسین!

* ایراندا آذربایجانلارین ملی حقوق‌گلاری تامین اندیلیسین!

* مکتب - مدرسه لرده آتا دیلینده تدریس کنچیریلیسین!

* آذربایجانلاریا قارشی یورو و دلن ملی تحقیرلره ، آیری سچنگیلیکلره سون قیویلسون!

تبریز صداقه کوشته سی ، برلین

آذربایجان کوتور اوچاغی ، برلین

آذربایجان - آلمان کوتور جمعیتی

آذربایجان - آلمان آکادمیکلر جمعیتی

پیلددیروش

آذربایجان مو حار بیه قاچقینیلارینا یارهیم چمھیتی

Hife für die aserbaidschanischen kriegsflüchtlinge e.v. Hak

۱۹۹۱می ایلین یاتار آیینه ماینر شورینه قیویلر - جمیعت شالی آذربایجانلاردا هومانیز کوئیک پیشتمک مقصیله قیویلر و هشچ بیر سیاسی هنلاری یو خدیر. جمیعت از کوئیک رعنی واطله میز قاچقینیلارینه چاتنیره ماخا چالیشیر. بیز تامان انسان شور آداملاردا دعوت اندیبیک. جمیعت از عضو اولساقلاری و یا مادی یاریلاری ایله حایه انتسین.

Adress:

Hife für die aserbaidschanischen Kriegsflüchtlinge e.v. Hak

Postfach 223255012 Mainz

Tel.: 06131/571208-387545-373267 Fax 06131/38754

Bankverbindung:

Konto Nr.: 0151845- BLZ: 55070040 _ Deutsche Bank Mainz

غزه تیمیزین ۴ - نجی نمره سینده دشمنی سیاسی با زبان فارسی "آدلی مقاله ده آشاغیداکی یانلیشلیقلارا

یون و شریلمیشیدر. حورمته یازار و اوخوجولازیزین عنر ایسته بیزیک:

ص. ۱، س. ۸، آختاراما . ص. ۱، س. ۲۰، آزار چایی. ص. ۴، س. ۳۷، عالیجنابلار. ص. ۴، س. ۳۰، عالیجناب.

ص. ۴، س. ۳۳، فارس کولتورو. ص. ۴، س. ۴۶، کیمیلی ییتن.

اتک یازی لاری ص. ۴، ۹، ۷، ۶، ۵، ۲، کیهان غزه تی، لندن چایی نمره ۵۴۹، ایل ۱۳۷۴، و هابنله نمره

۵۲۹، ایل ۱۳۷۳.

دوستی خاله خرسه...

سیاسی مدرن ادا کند. بی جواب گذاشت سیدآوالی در طرز بیان نظریات خود، سکوت در برابر فرهنگ مبتذل سیاسی است که پایه های اولیه آن گذارده می شود. ما مؤظف هستیم از رواج این فرهنگ سیاسی در بین آذربایجانیها جلوگیری کنیم.

قصد نگارنده این مقاله نه وارد شدن به بحث آقایان غروی و سیدآوالی و نه بازی کردن نقش معلم اخلاق است.

نگارنده قصد بازی کردن نقش وکیل مدافع غروی را نیز

ندارد و در بسیاری از مسائل خود منتقد نظریات سیاسی

غروی است. قصد نگارنده بیشتر انتقاد سازنده از سیدآوالی است و وی خود راموظف به برخورد با روش غیر

منطقی و ویرانگر سیدآوالی، در این مقاله می داند. هیچ

کسی در برابر خطا واکسینه نیست. امیدوارم با سیدآوالی دراین مسئله توافق نظر داشته باشیم.

۱. زبانی که استعارات، ضرب المثلها و صفات را برای بحث سیاسی - تاریخی بر میگزیند،

هدفی غیر علمی دارد.

سید آوالی در مقاله خود تعبیر و تفسیرات غروی را از

جنیشهای ملی آذربایجانیها به نقد کشیده واز واقعیتهای تاریخی دارد. اینکه همواره واز سعی در

وارونه جلوه دادن آنها دارد. اینکه همواره در همه جای

دنیا این اختلافات در مورد مسائل تاریخی بروز می کند

امری عادی و روزمره است.

برای مثال پنجاه سال پس از پایان جنگ جهانی دوم، هنوز

بحث مورخین در مورد نقش مردم آلمان در کشتار یهودیان

ادامه دارد. در حالیکه عده ای، از عدم آگاهی مردم آلمان بر

کشتار یهودیان متقاعد بوده و با فاکت های تاریخی،

سعی در اثبات تر خود دارند، عده ای دیگر با اثکا به

همان فاکت ها تلاش می کنند، تز مشارکت همه آلمانیها را در کشتار جمعی یهودیان اثبات کنند. گرچه در این مورد

نیز بحث ها با آمیزه ای از احساسات پیش بوده می شود.

سید آوالی و غروی عالمان تاریخ نیستند و تلاش ایشان

درجت کشف واقعیتهای تاریخی بیشتر از موضع سیاسی

صورت میگیرد. ولی پرداختن به تاریخ آذربایها و آذربایجان

نباید در اسارت اختلافات سیاسی این و آن آذربایجانی

درآید. مقاله تاریخی - سیاسی سیدآوالی در اسارت

اینگونه اختلافات سیاسی است و بیشتر از آنکه در خدمت

روشنگری در مورد وقایع تاریخی باشد، در خدمت تمسخر و

تحقیر رقیب سیاسی است.

استعمال واژه هایی از قبیل «شیطان»، «گرد و خاک براه

انداختن»، «دم خروس»، «جعل»، «کاسه زیر تیم کاسه»،

«کوجه علی چپ»، «به امامزاده دخیل بستن»،

«داستانسرانی»، «گذشته تاریخ و نامعلوم»، «خواب

غاشدن و خواب ناکردن»، «دروغ شرم آور»، «دشمنان

دوست نماینده» در جهت حل یک مشکل تاریخی نیست و بیشتر

در خدمت مبارزه تبلیغاتی با حریف سیاسی است. این

زبان، زبانی پوپولیستی و تبلیغاتی است که به درد بحث سیاسی - تاریخی غمی خورد. ما تفاصل اینگونه «مباحثات»

را بارها داده ایم و نباید پا در جای پای نسلهای گذشته بگذاریم.

جنوبی آذربایجان...

بو مسئلله ید دوته - دونه اشاره استمیشندیلر.

ایراندا ، معاصر دورده آذربایجانا "برخدا آنباری" لقب و نرمیشندیلر. ائله بو علت لره گوزره آذربایجان ملتی بیرینچی دفعه اوز مقدراتنا حاکم اولان کبی میاراتدیغی ملى حکومتین برname لرینه پر بولگوسی بویوک پر آلب و کند لرده معین اصلاحات باشلانمیشندیلر. لامن ملى حکومتین پشخیلیدیفندان سونرا پهلوی رژیمی ایللر بویو آذربایجان کند لرین اووندوپ واونون سونراکی "اصلاحات ارضی" سیاستی نیجه سینده آذربایجان کند لری کناللردن بواش - بواش بوشالیپ و اونلارین اهالیسی تهران و کرج کیمی شهرلرده بیر تیکه چورک قازانقاق اوچون آواره اولموشدورلار.

اسلام جمهوری سی ایش باشینا گلديکدن سونرا انقلابین بیرینچی ایللرینه حاکمیته بااغلی معین تشکیلاتلاردا توپلانان آذربایجانی غیرتلی جوانلاری ، کندلی لرین اولدوچا برواد وضعیتی ساهمانا سالماق مقصدیله معین آددیسلار آتسالاردا ، بو کیمی فعالیت لر ، فاسد و گکری قالمیش اداری و حکومت سیستمی نین چرخ دنده لرین دیشلرینه ایلیشیب نفس دن درشمودلور. وائله جه ده کند لردن مهاجرت آخینی شهر لره دوام استمیشندیلر. و بوگون دلمنگ اولار کی آذربایجان کند لری داهادا بروادورمدادیلر. ایراندان ده رگیزین امکانشلارین بیرینه گونشه ریلن مطلب بیزیم ادعالاریزیزین دوز اولدوغونو ثبوت اندیز. یاددان چیخمامیشندان قید انتمه لیک کی بو وطنداشیز "برname و بودجه "اداره سینین ایشجی لرینه دیر و بو مطلبی اداری سفرلرین بیرینده یازمیشندیلر.

عین حالدا حوره متلی اوخوجولا ریزیز بیلمه لیدلر کی مطلب ده وصف اولونان کند "هشتري" محالین کنلرلرده ن بیری دیر.

گون ارزاکایا بیر آز قالیردی. هارا چوخ ایستی ایدی. اداره نین ماشینی قوجا آداملاک کیمی یوققوش زیقینا - زیقینا چیخیر دی. توز - توپیاتنان گوز - گوزر گرموردی ماشین چالا - چوخرورا درشنده صندلرین اورستونه آتیلیپ دوشوردیلک. توز - توپیاتنان گوز ایشله دیلوب سوسوزومزدان دیلیمیز آشاج کیمی قورومشدور. اداره یولداشیم کی ، سفریزین باشلانقیجیندا چوخ خوش صحبت اندیب تشر - تشر طفینه تعريف له بیزیدی ، ایندی آناستدان کوسموش ارشاق کمی ماشینین بیر طرفینه قاش - قاباگیتی ساللایپ اوتورموشدور. ماشین بیر ایکی دفعه ارسکوروب دایانی . شرف راشینی چوریزی بیزه باخاراگی گوله - گوله تبریز نهجه سی ایله دندی :

"یشین یشنه ! بورا دوشانین آخیریدی".

ماشینین دال صندلیشنه ن بوللاطیب اشیگه باختنیم . درغرودان دا ائله بیل کی دوشانین سونونا گلیب - چامیشیدیق. توز - توپیاتنان دان سونرا گوز ایشله دیلوب تهه لر ، سوسوزولقدان سانیش چوللاردن باشنا بیز ششی گوزه گزروتموردی. ارزاقلاردا بیر ایکی بارجا دشم زمی و ایشگه بیز دره نین کینده بیز لش بیز کند. چیاتدان سونوک بیز خبر و شریردی. زیروه سینده دایاندیشیم تهه ده جاده سونا چاتیردی. منه ائله گلریدی کی ماشین لا ایره لی گستمک مومنکن ازماجاچاق. چاره سیز لیکدن ماشین دان بیزه درشوب اداره یولداشیما - کی اودا بو آزادا ماشیندان بیزه دوشوردور - باخیل للرین حركتی ایله اونا بیز سشواد ویردیم . اودا کنده اشاره انده انده شورفین اوزونه باخدی. شورفاجمین دالیندان بیزه استهزایله باخیب سسلندی:

"گلکن اوتورون گلداخ ائله بیل کی چاره بیز خودرو. سیز کی منده نال چکه نه اوخشامیسیز".

قاییدیب ماشینامنیب بولا دوشدرک. شورف اوستالیق لا ماشینی داشلیق بوللاردان، قوروهوش و سوسوز چایلاردان گشچیردیب گون ارزا دان سونرا بیزی کنده یشتیردی. بولون چالا - چوخرورندا آتیلیپ - دوشمک و سوسوزلوق هامیمیزی آیاقدان سالمیشلی. یولداشیم یورقونلوقدان دانیشماغا قادر دنیسلدی. ماشین کندين ارزاکلیقیندا ، کیچیک بیز میدانچادا دایانی . شورف ماشینی سوندرورمه ده ن کاپوتینی قورزاپیب ماتوری ایشله يه - ایشله به یوخلاماگا باشلادی. یشنه ماشیندان یشنب اطرافا نظر سالدیم. ماتورون سسیندن باشقا بیز سس قولاخا دئیمیردی. باشقا کند لرده ماشینین سینین اشیدن کیمی اوشاقلار های - کرو له گلیب ماشینین دره سینی آزادیلار. من امیدیمی اللن ویرمه بیب هله گوزله بیز دیم. آما او متنانت لی و اوتانچاق باخیشلاردان ، او ایستی سسویوقدان یانمیش یاناقلاردان ، او آیاق یالین باشی آجیق اوشاقلاردان خبر یوخلیدی کی ، یوخلیدی. اصلینده هشچ کیمیه دن خبر یوخلیدی... بیز آن قورخویا درشوب . اولسایا بولی آزیب بیزدن بیش لر دیاریشا گلیب چیخیشیدیق. قاییدیب شورفین اوزونه باخدیم. اودا تعجب له درداقلاریشی بوزوب بیز ششی سویله مه دی. میدانچانین اطرافیندا درززلموش اتلرین دیوارلاری یشخیلیش، بعضی لرینین حتی داملازدا آشاغی گلمسیدیلر. اوردا دایانیب باختناتان بیز ششی چیخمازایدی. یولداشیملا بیزیلکده خارابا اتلرین کناریندا ن بولا درشوب ، یاشایشیدان بیز نشانه تایپاچ اوجون هره میز بیز کوجه نی توتوپ ایره لی بیزی بیزدیک. بیز آر گستدیکن سونرا خارابا ایورین دالیندا گوزرم گزیه قالخان توستو یه درشود. سترونچده ن آیاقلاریما یشنه بیز قوت گلی. آددیلاریمی یشیبله دیب کوجه دن چیخیب دامیندان توستو چیخان اشور یاخنلارشیدم . تازا چوره بین عطزی آز قالیردی هوشیمی باشیندان چیخارسین. ایندی نه قدر آچ ارلدروهم حس اندیردیم . بیز آن خیالا دالدیم: تازا چوره گی بیه - بیه "پرسپشنامه نی درلدروروم، دیوار دالیندان هرره - هوره منه ساری هجوم اشده ن بیز ساری تو لا منی شیرین روئیا لاردان آجی گرچکلیه گری قایتاردی. اونون بو هیجانینا بلکه منیم اورست - باشیمین گونده گوردیبی آداملازدان فرقانی اولماسی ، بلکه ده گنجیلیبی باعث ارسمشدر. هله اوزرمە یاخشی گلمه میشم کی اشین ایچریسینده ن بیز آزاد سی گلیر:

"جبان گل بشله !"

تولا بیز آن دایانیب گرگین باخیشلارلا منه باخاراچ، سونرا قاییدیب خارابا دیوارین گولکه سینده اوزانی. منه ال

- آیاغیمی بیغیشیدیزیب بیاواش . بیاواش انوین قایپسینا درغور گشتیدم. برو آندا اللری خیملی ، کهنه ریاماقالی چادریاسینهن اوجون دیشلرینین آراسیندا توتموش بیز قاری آزاد اشده ن چوله چیخلی. آنچه شبهه لی باخیشلارلا منی آشاغیدان بیز خارا یا سوزه ره ک سلام و شریب خوش گلدبین اشتندی. کندين آدینی سوروشدوم. قادینین جاواییندان بیلی اولدی کی بولو دوز گلیمیشیدیق. الیم ده کی "پوشه" نی آچیب ایچنده کی مطلب لره گوزرمون اوجو ایله با خدیم! جمعیت - ۷۲۰ - نفر "آمما هله لیک کی من بیزادا بیز قاری آزاد و بیز تولادان باشقا کیمیه نی گورمه میشم. یانی نه اولوب ؟ بر کندين اهلینین باشینا نه گلیب؟ ستواللارینین جاوایینی قاری آزادان آلماق ایسته دیم . کیچیک بیز جمله ایله جاراب و شردی: "کوچوب لر."

ازنچه سوزونی باشا دوشمه دیم . سونرا حیرتله سوروشدوم :

"هارا کوچوب لر ؟ نیبه کوچوب لر ؟"

"نچه قالایدیلار ؟ بیزا کی یاشامالی بیز دنیلیل . بیزده ناچار لیدان بوردا قالیمیشیدیق..."

سوزرمون دالیسینی توتساق ایسته دیم کی اشده ارشاق قرچاغیندا بیز گنج تادین چوله چیخدی. اوشاقدا آناسی کیمی شبهه لی باخیشلارلا منی سیر اندیلر. قاری آزاد سکونتی بیز جمله ایله جاراب و شردی :

"نه به گلیب سیز ارغول ؟ گلیب سیز قند و شره سینین ؟"

قاریشین ستواللارندان بیغایزیم بیچیلیپ دیلیم قیفللارندی. بیلله دیم نه جاراب و شردیم. گنج قادین منی بو وضعیتند قورتارادی:

"قند و شره ن کیمیدیر ؟ گلیب لر قاپی لازی یازالار ."

یقین کی قادینین منظوری "عمومی سرشمارلیق" و یا دا "کشاورزی اداره" سینین برname لری دیر. بیچاره آزاد بیز آز یاشی ایله نه چوخ تجربه سی واریدی. بلکه ده گوزرمون آچاندان بیز لردن قاپی یاشماقان باشقا بیز آیری ایش گورمه بیب. فیکیر لشه . فیکیر لشه گز دولاذریزیب کوجه ده بیز - بیزین کناریندا دایانان خارابا اشله ره با خدیم. اصلاً از شنی کی گوزه دیپرید قاپی ایدی اختیار سیز اولادق دیل . درداغیمین آراسیندا دندیم:

"قاپی یازماق ؟ نه بیز یازماق ؟ هانکی قاپینی یازماق ؟ مگر اثر کی قاپی سی دا اولا ؟"

سونرا اوزرمون الله آلیب قاری آزادان سوروشدوم :

"نه بیزکنین نچه اشی وار دیر ؟"

قاری آزاد گنج قادین را ورنن قرچاقینداکی اوشاغا اشاره اندیب دندی:

"اشه بولنلار دیر کی گورورون . بیز اوغلوم دا وار . ایندی اشده دنیلیل . آمما دشمه دین کی نه به گلیب سینین ؟ بیلله دیم نه جاراب و شردیم. گورون ایستی سی و برو قارینین ساده سوزلری لاب بشینیمی ایشده ن سالمیشندی. پوشه نی آپیب "پرسپشنامه" ده کی ستواللاردا با خدیم: "حاما میز وار من ؟ مبلیزیز وار من ؟ تلریزیونز رنگلی دیر و یا آغ - قارا ؟ توالتین فاصله سی اوتوردوغونز اطاقاتان نه قدر دیر ؟ و ..."

قاری آزاد منی مشغول گوروب دندی:

"کنج گل ایچه ری ؟ ایشینی ده گور ! اهدے ! همه تازا چوره ک ینه !"

یشنه ده آجلیق یادیما درشود. سوسوز لیدان دیل درداغیم قیرویوب دایشنا بیلمیردیم . سیم ائله بیل کی ده رین بیز قریونون تکیندن گلیردی:

"چوخ ساغ اول نه. آللله بول ائله سین ! اویسا بیز آز سو و نر ایچم ."

قاری آزاد خیلی ایله اشی گوسته ریب دندی:

"گل ایچه ری ؟ ایندی اوغلوم گتیره ر. گنیدی سو دالیسیجا ."

سوسوزلوغو بیانه اندیب اوزرمون برو عذابدان قرقراتمانق اوجون سو بولاغینین هارا دا اولدوغونو سوروشدوم.

قرجا آزاد بیز آز منه طرف گلیب الی ایله خارابا اتلرینین دالی سیندا او جالیمیش تهه به اشاره اندیب دندی: "برزادا سو بودخدر. گره ک یوخاری کنده گشده سن!"

بیز آن گوزرم ارنون باشماقیسیز آیاقلارینا اوزونون قیریشلاری - کی گلدمیمیز بوللارین یانیش چزل لرینی و سوسوز چای لارینی یادا سالیردی . ساتاشیب ، سونرا اونون خیملی بارماقلاری ایله گوسته ره ن سمته با خدیم. آزادین سسی ائله بیل کی ارزاقلاردان ر باشقا بیز دنیادان گلیردی:

"یوتقوچی آشسان ، یوخاری کنلی گوره رسن. ارزا سو وار ."

قاری دان تشكر اندیب میدانچا یا درغرو بولا درشود. کوجه نین دوزنگه سینده اونون سسی یشنه ده قولایما چاندی:

"به نه راخت قند و شره چک سینینز ؟ بیز آی اولار کی چای ایچمه میشیک ."

اززرمو انشیتمه مز لیبیه ورورب تله سیک ماشینا درغور گشتیدم. ماشینین جامینین دالیسیندا گوزرم شورفین گولر اوزونه ساناشی. اداره بوللارشیم مندن ازنجه قاییدیب ماشیندا اوتورمودلر. شورف ماشینین باشینی چشیریب گلدمیمیز بوللار قایدیتیق. شنمه توز - توپیاتنان دیوارلاری بیزیانی بورویوس. گشی دونسب ماشینین دال جامینین خارابا اتلرلاره با خدیم. توز - توپیاتنان آراسیندا گوزرم قاری آزادین حسرتلى باخیشلارینا درشود. بلکه ده نظریمه بشله. هر حالدا را باخیشلاردا مین لکر ، غم ، آرزو و انتظار یاتیشیدیر اوچادان گیکلرلشیدم :

"نه بیز گوزله بیز ؟ نه بیلیم بلکه اوغلونو. اونون گتیره کجه بیز . بیز گوزه سرین سویی. بلکه ده چبه قندی . بلکه ده بیز دنیلردن کشچن شانیشین بیز نچه کله محبت لی سوز ینی. بلکه ده بیز معجزه نی ."

اداره بوللارشیم حیرتله منه باخیب سوروشدوم:

"کیم ایله دانیشیر سان ؟"

شور آمما باشینی چشونه دن اوجا سس له شاققا چکیب گوللی. من ایسه بوللارشیما جاراب و شرمه دن زمزمه اندیم:

بايرام دا گل آرديجا ، بولبول ده باهاردا

"صبراولساکونل قیش داگشده ر، شاختادا ، قاردا

هیجران دا چاتار باشه ، گلر نازلی نیگاردا."

قورخورام

خارى مغیلان گؤرورم، قورخمورام.
قولى بیابان گؤروره م، قورخمورام.
دالغا لى طوفان گؤروره م قورخمورام.
وحشى غزان گؤروره م قورخمورام.
بانغىلى وولكان گؤروره م، قورخمورام.
ینرتىجي حیوان گوروره م قورخمورام.
بىرسورو آسلان گؤروره م قورخمورام.
قىبرده خورتدان گؤروره م قورخمورام.
جىن گؤروره م، جان گؤروره م قورخمورام.
مختلف السوان گؤروره م، قورخمورام.
چوخ تحاف انسان گؤروره م قورخمورام.
آى داداش، واللاھى، بىلاھى، تاللاھى،
بى سبب قورخماپىرام وجھى وار:
فېكىنى قان- قان گؤروره م قورخورام

پاىي پىاده دوشوره م چۈل لىرە، -
شىرى اندىرەم بىز و بىابان لارى، -
گاه اولوورام بىر ده زورق نشىن، -
گاه چىخىرام ساحله، هرى ياندا مىن
گاه شفق تك دوشوره م داغىلارا، -
گاه انىرەم سايە تك اورمان لارا، -
اوز قوبورام گاه نىستان لارا، -
مقبرە لېكىدە اندىرەم گاه مکان، -
منزل اولور گاه منه ويرانە لر، -
بو كەرە ارض ده من - مختصر،
خارجى ملکۈندە حتى گىزىپ
لىك بوقورخمازلىق اىلە، دوغروسو،
هاردا مسلمان گؤروره م، قورخورام!...
ئىلە يىم آخىر بو بوخ اولموش لارين

"قورخورام"

عىزىز سلامى

چوخ قورخماز انسانلار وار دونيادا ؛ هئىج نه دن قورخمايان ، ان دەشتلى بىر وضعىيەتىدە سارسىلمايان انسانلار.
آنچاق بىلە انسانلارين دا قورخازالىغىلىن حىى وار .
اىلە بىر انسان وار كى ، سون سوز صحرالاردا يول آزىز كن ، دەشتلى بىر هيپولا اىلە اوز - اوزە گلە رە ك قورخامىش اولسون ؟ يَا فيرتانالى دىنiz قويىنوندا كىچىك بىر قايمىق اىچىنە اوز عاجزلى يىنندىن سارسىلمامىش اولسون ؟
يا داغلار قويىنوندا شىرى اىدىرەن ، بىر دن داغلار باشىندا اود پوسكومە سىنى گوروب جسارىتىنى ايتىرمە مىش اولسون ؟
اىلە بىر انسان تاپماق اولار كى ، قالىن مىشى لەرین خلوتىنده گىزىركەن يېرىتىجي بىر حیوان لا قارشىلاشىپ يَا دا بىر قارانلىق گىشە دە قېرىستانلىقدان كىچىركەن بىر اولۇنون خورتماسىنى گوروب دەشتە گلەمە مىش اولسون ؟
بونلارين ھەپىسى ان قورخماز انسانى بىلە سارسىدا بىلە ر .
آمما اىلە بىر انسان وار ايدى كى ، بونلارين هئىج بىرىسىنندىن قورخماپىرىدى .
آنچاق او اوزى اعتراف اىدىر كى ، اونسودا قورخودان بىر شى وار ايدى. او هئىج نه دن قورخمايان انسان بىزىم گوركملى شاعيرىمىز صابر ايدى. بىس اوھىچ نه دن قورخمايان انسانى قورخودان نه ايدى ؟ گلەن اوز اعترافىنى اوخوياق:

عارف اشارە دن فانار

دەھىپەرلەر بىرگۈن محمد شاه قاجار صەختى آراسىندا صدر اعظم حاجى ميرزا آغا سى دان سوروشىدى :

- ھەر گاه فارس جماعتى بىزىم ضديمىزە عصيان اىتتىھ ، نە اىدە بىلە ؟
حاج ميرزا آغا سى جواب وىردى :

- قريان اونى ياتىرماق اوچون آذربايچان اردوسى كفايت اىدە ر .
محمد شاه يىشى دان سوروشىدى :

- بىس خراسان اھلى قيام اىتتىھ ئىشە ؟
ميرزا آغا سى دىدى :

- آذربايچان اردوسى اىلە ياتىردارىق .
شاه سلطنت علیهينه قيام احتمالى گىشەن اىيات لەرین آدېنى بىر - بىر سايدى .

حاج ميرزا آغا سى يىشى دە قيامچى لارين يالنېز آذربايچان اردو سى اىلە تار و مسار اولا بىلە سىنى سوپە دى.

صدر اعظمىن بىس جوابلارىنى دىنلە يىن شاه بىر دەن سوروشىدى :

- بىس آذربايچان بىزە قارشى چىخسا نە اىتمەك اولار ؟

حاج ميرزا آغا سى دىدى :

قريان آذربايچانلى وفالى ملت دىر . اونلار هئىج زامان شاها قارشى دورمازلاز .

شاه سئوالىنى بىر داها تاكىد اىدىب ، جواب اىستە دى :

خاج آغا توتالىم كى بىلە اولدى . اوندى نىشە ئىشە ؟

آخردا ميرزا آغا سى مجبور قالىپ دىدى :

- قريان اوندى گۈچ بىز ھامىمىز تاج - تخت دن لە چىكىب ، اورا گىشە كى ؟
ادردان گلەمىشىك .

"جبل المتن" روزنامە سىنەن(باستانى بارىزى - تلاش آزادى)

آچىقلاما

قىزە تىمىزىزدە بىر تۈن يورداشاڭلارىمىز يازىي حاقىنا مالىك دىلىر. آنچاق يازىلارين مىستولولىتىنى يازىيچىلار داشتىتىر .
گۈزىنە رىلىن يازىلار اىكى صحىفە(A4) دن آرتىق اولمامالىدىلار .
يازىلارين مضمۇنوتا توخۇنماماق شەرتى اىلە اونلار رىشاكەتە اولۇنماجالاclar .
گۈزىنە رىلىن مطلب لە گىتىرى قايتارىلمايا جاق و بىرىنچى نۆزىدە باشقا يېلىرىلە دە نىشر اولىنماسىمىش يازىلار چاپ اونماجالاclar .

بانك نەرە سى عنوانىمىز

Postfach 450121
50876 Köln
Germany

Konto Nr.058065
KSK Köln
BLZ 3705029